Euroopa Parlament
2024-2029

VASTUVÕETUD TEKSTID

P10_TA(2025)0188

Ühtekuuluvusfondide lihtsustamise võimalused

Euroopa Parlamendi 10. septembri 2025. aasta resolutsioon ühtekuuluvusfondide lihtsustamise võimaluste kohta (2024/2106(INI))

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELi toimimise leping) artikleid 4, 162, 174–178 ja 349,

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1060, millega kehtestatakse ühissätted Euroopa Regionaalarengu Fondi, Euroopa Sotsiaalfond+, Ühtekuuluvusfondi, Õiglase Ülemineku Fondi ja Euroopa Merendus-, Kalandus- ja Vesiviljelusfondi kohta ning nende ja Varjupaiga-, Rände- ja Integratsioonifondi, Sisejulgeolekufondi ning piirihalduse ja viisapoliitika rahastu suhtes kohaldatavad finantsreeglid[1] (edaspidi „ühissätete määrus“),

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1058, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondi ja Ühtekuuluvusfondi[2],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1056, millega luuakse Õiglase Ülemineku Fond[3],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1059, mis käsitleb Euroopa Regionaalarengu Fondist ja välistegevuse rahastutest toetatava Euroopa territoriaalse

---

1 ELT L 231, 30.6.2021, lk 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj.
2 ELT L 231, 30.6.2021, lk 60, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1058/oj.
3 ELT L 231, 30.6.2021, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1056/oj.

koostöö eesmärgi (Interreg) erisätteid[4],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 24. juuni 2021. aasta määrust (EL) 2021/1057, millega luuakse Euroopa Sotsiaalfond+ (ESF+) ja tunnistatakse kehtetuks määrus (EL) nr 1296/2013[5],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. märtsi 2020. aasta määrust (EL) 2020/460, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruseid (EL) nr 1301/2013, (EL) nr 1303/2013 ja (EL) nr 508/2014 seoses erimeetmetega investeeringute kaasamiseks liikmesriikide tervishoiusüsteemidesse ja muudesse majandussektoritesse, et reageerida COVID-19 puhangule (koroonaviirusele reageerimise investeerimisalgatus)[6],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 7. mai 2025. aasta määrust (EL) 2025/925, mis käsitleb piirialade arengu ja majanduskasvu rahastamisvahendit (BRIDGEforEU)[7],

– võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. detsembri 2013. aasta määrust (EL) nr 1305/2013 Euroopa Maaelu Arengu Põllumajandusfondist (EAFRD) antavate maaelu arengu toetuste kohta ja millega tunnistatakse kehtetuks nõukogu määrus (EÜ) nr 1698/2005[8],

– võttes arvesse komisjoni 7. jaanuari 2014. aasta delegeeritud määrust (EL) nr 240/2014, millega sätestatakse Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega seotud Euroopa partnerluse käitumisjuhend[9] (edaspidi „Euroopa partnerluse käitumisjuhend“),

– võttes arvesse oma 16. jaanuari 2024. aasta resolutsiooni territoriaalse arengu rakendamise (ühissätete määruse III jaotise II peatükk) ja selle kohaldamise kohta Euroopa territoriaalses tegevuskavas aastani 2030)[10],

– võttes arvesse Regioonide Komitee 24. jaanuari 2025. aasta arvamust „ELi eelarve ja kohapõhised poliitikameetmed: ettepanekud 2027. aasta järgse mitmeaastase finantsraamistiku uute

---

4 ELT L 231, 30.6.2021, lk 94, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1059/oj.

5 ELT L 231, 30.6.2021, lk 21, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1057/oj.

6 ELT L 99, 31.3.2020, lk 5, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/460/oj.

7 ELT L, 2025/925, 19.5.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2025/925/oj.

8 ELT L 347, 20.12.2013, lk 487, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2013/1305/oj.

9 ELT L 74, 14.3.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2014/240/oj.

10 ELT C, C/2024/5704, 17.10.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5704/oj.

kavandamis- ja rakendamismehhanismide kohta“,

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 27. veebruari 2025. aasta arvamust „2027. aasta järgse ühtekuuluvuspoliitika tulemustele suunatuse tugevdamine – probleemid, riskid ja võimalused“[11],

– võttes arvesse komisjoni 11. veebruari 2025. aasta teatist „Järgmise mitmeaastase finantsraamistiku koostamise tegevuskava“ (COM(2025)0046),

– võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee 5. detsembri 2024. aasta arvamust „Territoriaalse tegevuskava 2030 läbivaatamine – integreeritum ja kodanikupõhisem lähenemisviis ning tugevamad sidemed ühtekuuluvuspoliitikaga“[12],

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja aastaaruandeid eelarveaasta 2023 kohta,

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 8. juuli 2024. aasta ülevaadet 03/2024 „Ülevaade kindlustandvast raamistikust ja peamistest teguritest, mis põhjustasid vigu perioodi 2014–2020 ühtekuuluvuspoliitika kulutustes“,

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja 21. oktoobri 2024. aasta eriaruannet 22/2024 „Topeltrahastamine ELi eelarvest – kontrollisüsteemides puuduvad olulised elemendid, et leevendada suurenenud riski, mis tuleneb taaste- ja vastupidavusrahastu kuludega sidumata rahastamismudelist“,

– võttes arvesse Euroopa Kontrollikoja eriaruannet 13/2024 „Taaste- ja vastupidavusrahastu vahendite kasutamine – kavandatust aeglasem edenemine tähendab riske meetmete lõpuleviimisel ja seega ka taaste- ja vastupidavusrahastu eesmärkide saavutamisel“,

– võttes arvesse kodukorra artiklit 55,

– võttes arvesse eelarvekomisjoni ja eelarvekontrollikomisjoni arvamusi,

– võttes arvesse tööhõive- ja sotsiaalkomisjoni kirja vormis esitatud arvamust,

– võttes arvesse regionaalarengukomisjoni raportit (A10-0138/2025),

A. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on ELi kõige olulisem investeerimisvahend majanduslike, sotsiaalsete ja territoriaalsete

---

11 ELT C, C/2025/2018, 30.4.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/2018/oj.

12 ELT C, C/2025/773, 11.2.2025, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2025/773/oj.

erinevuste vähendamiseks ning selle pikaajalist olemust ei tohi ohustada erakorralised meetmed ja muudatused, mille eesmärk on suunata ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendid ümber muudele prioriteetidele; arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendid peavad jääma nende fondide peamiste eesmärkide täitmiseks;

B. arvestades, et piirkondlik koostöö võib toimida innovatsiooni ja vastupanuvõime katalüsaatorina ning ühtekuuluvuspoliitika vahendid peaksid võimaldama sellise koostöö edenemist territoriaalsete ja halduspiiride üleselt;

C. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitikal on keskne roll Euroopa sotsiaalõiguste samba, selle tegevuskava ja peamiste eesmärkide – võidelda vaesuse vastu, suurendada tööhõivet ja edendada elukestvat õpet – saavutamisel; arvestades, et õigusriigi ning sotsiaalsete ja inimõiguste standarditega seotud tingimuslikkus on hädavajalik ning seda ei tohi lihtsustamispüüdlustega kahjustada; arvestades, et juurdepääs ühtekuuluvuspoliitika rahastusele peab tagama piirkondade kõigi inimeste kaitse ja kaasamise, olenemata nende soost, vanusest, rahvusest, terviseseisundist, sotsiaalsest klassist, etnilisest päritolust, seksuaalsest sättumusest ja sooidentiteedist;

D. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika rahastus moodustab ligikaudu 30 % ELi kogueelarvest ja on Euroopa piirkondade toetamisel peamine tugisammas ning see peaks jääma eraldiseisvaks ja seda ei tohiks tulevases mitmeaastases finantsraamistikus ühendada teiste fondidega, selleks et tagada rahastuse tulemuslikkus territoriaalsete erinevuste vähendamisel ja majandusliku lähenemise edendamisel;

E. arvestades, et lihtsustatud ühtekuuluvuspoliitika on äärmiselt tähtis selleks, et tagada Euroopa vastupanuvõime, õiglane ja kestlik rohe- ja digipööre ning kõigi ELi kodanike paigalejäämise õigus ja et suurendada ELi konkurentsivõimet;

F. arvestades, et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused suudavad kõige paremini kindlaks teha kohaliku tasandi probleeme ja võimalusi ning nad on peamised partnerid ELi poliitilise tegevuskava ja ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel, sest nendelt tuleb 54–58 % riigi avaliku sektori koguinvesteeringutest;

G. arvestades, et peamiste strateegiliste raamistike, nagu partnerluslepingute, õiglase ülemineku kavade ja riiklike reformikavade väljatöötamisel ei järgita sageli koordineeritud lähenemisviisi ning pädevad kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused ei ole mõtestatult kaasatud;

H. arvestades, et praegusel programmitöö perioodil 2021–2027, mis tugineb varasematele algatustele ja milles on lihtsustatud kuluvõimalusi veelgi laiendatud, on poliitikaeesmärkide loetelu lühem ning tänu näitajatele, leebematele aruandlusnõuetele ja

ühtsele auditikorrale on sekkumisloogika selgem;

I. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika on endiselt Euroopa solidaarsuse üks kõige nähtavam ja käegakatsutavam sümbol, ning arvestades, et tulevikus tuleks järgida ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet, tagamaks et ühtekuuluvuspoliitikas keskendutaks jätkuvalt selle põhiülesandele, milleks on vähendada piirkondlikke erinevusi ning edendada majanduslikku ja sotsiaalset lähenemist kogu ELis;

J. arvestades, et korraldusasutused, vahendusasutused, toetusesaajad ja kodanikud seisavad siiski endiselt silmitsi märkimisväärse halduskoormuse ja suurte raskustega, mis ei mõjuta ainult projektide rakendamise määra, vaid kahjustavad ka kogu ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkust, usaldusväärsust, mõju, nähtavust ja tajumist;

K. arvestades, et toetusesaajate halduskoormus ühtekuuluvuspoliitika fondidest rahastuse taotlemisel ja neist toetatavate projektide rakendamisel on iga rahastamisperioodiga kasvanud, mis suurendab heidutavat mõju, ning arvestades, et keeruka ja aeganõudva taotlusprotsessi tõttu jõutakse sageli sellise kulude-tulude arvutuse tulemuseni, mis paneb rahastuse taotlemisest loobuma ning piirab seeläbi ühtekuuluvuspoliitika üldist tulemuslikkust ja sellele juurdepääsetavust;

L. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika fondide lihtsustamine peaks olema täienduseks muudele vahenditele, et tagada jätkuv ühtlustamine ja lõimimine;

M. arvestades, et riigihangete ja riigiabi reeglid on üks peamisi halduskulude ja -koormuse allikaid, mis on tingitud osaliselt ülereguleerimisest kõigis liikmesriikides, nimelt lisanõuetest, mida riiklikud asutused ning piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused kehtestavad toetusesaajatele lisaks ELi õiguse sätetest tulenevatele nõuetele, ning raskustest üldise grupierandi määruse[13] tõlgendamisel ja kohaldamisel erinevates territoriaalsetes kontekstides;

N. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika varasemad rahastamisperioodid – ja eriti praegune, 2021.–2027. aasta periood – on korduvalt alanud liiga hilja, mis põhjustab suuri viivitusi ja ühtekuuluvuspoliitika vahendite aeglast kasutuselevõttu;

O. arvestades, et paljud tegurid, sealhulgas viivitused õigusaktide paketi ning partnerluslepingute ja -programmide viimistlemisel, taaste- ja vastupidavusrahastuga samaaegne rakendamine ning

---

13 Komisjoni 17. juuni 2014. aasta määrus (EL) nr 651/2014 ELi aluslepingu artiklite 107 ja 108 kohaldamise kohta, millega teatavat liiki abi tunnistatakse siseturuga kokkusobivaks (ELT L 187, 26.6.2014, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2014/651/oj).

muutuv ja keerukas regulatiivne keskkond, on olnud määravad selles, et ühtekuuluvuspoliitika praegune rakendamismäär on madal kõigis liikmesriikides;

P. arvestades, et muutuv ja keerukas regulatiivne keskkond on olnud ühtekuuluvuspoliitika õigeaegsel, tõhusal ja tulemuslikul rakendamisel suureks takistuseks, ning arvestades, et see keerukus on muutnud juurdepääsu ühtekuuluvuspoliitika rahastusele eriti raskeks väiksemate kohalike omavalitsuste, väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) ja kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks kogu ELis;

Q. arvestades, et lihtsustamismeetmetega tuleks viia tasakaalu ühelt poolt lihtsam ja parem juurdepääs rahalistele vahenditele, et saavutada jätkusuutlikud tulemused, ning teiselt poolt ELi eelarve kaitse, võttes asjakohaselt arvesse institutsiooniliste ja institutsioonivälistе sidusrühmade muresid ja panust, ning kui see tasakaal on saavutatud, ei tohiks seda õõnestada seeläbi, et riiklike auditeerimisnõuete sildi all luuakse uuesti keerukust juurde;

R. arvestades, et finantsmääruse[14] kohaselt peab komisjon võtma parandusmeetmeid, nagu kohaldatavate sätete lihtsustamine, kontrollisüsteemide parandamine ja programmi või rakendussüsteemide ümberkujundamine, kui ELi eelarve täitmise ajal on veamäär püsivalt kõrge;

S. arvestades, et vahendite eraldamise läbivaadatud põhimõte ehk nn Berliini valem, nagu see on esitatud ühissätete määruse XXVI lisas ja milles on lisatud SKP-le muid olulisi elemente, ei võimalda veel piisavalt arvesse võtta tegelikke erinevusi;

T. arvestades, et komisjoni mis tahes püüdlustes ühtekuuluvuspoliitikat lihtsustada tuleb arvesse võtta seda, et olemasolevate rakendustavade muutmine võib tuua esialgu haldusasutustele ja toetusesaajatele kaasa täiendava koormuse;

U. arvestades, et eelarve jagatud täitmine, partnerluse põhimõte, mitmetasandiline valitsemine, subsidiaarsus ja kohapõhine lähenemisviis peaksid jääma ühtekuuluvuspoliitika mis tahes reformi ja lihtsustamise nurgakiviks; arvestades, et eelarve jagatud täitmise mudel on osutunud ühtekuuluvuspoliitika alussambaks, millega tagatakse, et ELi rahalised vahendid on kohandatud piirkondliku ja kohaliku tasandi erivajadustele, ning edendatakse samal ajal omalust ja vastutust kõigil valitsemistasanditel; arvestades, et mitmetasandilise valitsemise raamistik tugevdab koostööd ELi, riiklike asutuste ning piirkondlike ja kohalike omavalitsuste vahel,

---

14 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. septembri 2024. aasta määrus (EL, Euratom) 2024/2509, mis käsitleb liidu üldeelarve suhtes kohaldatavaid finantsreegleid (ELT L, 2024/2509, 26.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/2509/oj).

ning tagab, et poliitikameetmeid kavandatakse ja rakendatakse tegelikult ka viisil, mis kajastab territoriaalset mitmekesisust ja maksimeerib kohapealset mõju;

V. arvestades, et subsidiaarsuse põhimõtet saaks ühtekuuluvuspoliitika rahastuse suhtes paremini kohaldada kui kehtestada näiteks läviväärtused, millest allapoole jääva rahastuse korral võiks teatavatest kohustustest ja nõuetest loobuda, nagu seda on tehtud muude ELi rahaliste vahendite puhul;

W. arvestades, et territoriaalse arengu vahendite (nt integreeritud territoriaalsed investeeringud ja kogukonna juhitud kohalik areng) tehnilised lihtsustused on 2021.–2027. aasta programmitöö perioodi ühtekuuluvuspoliitika raamistikku juba integreeritud, kuid väikeprojektidel on võrreldes suuremate projektidega endiselt proportsionaalselt suurem halduskoormus (toetusesaajatele) ja suuremad halduskulud (programme haldavatele asutustele); arvestades, et Euroopa Kontrollikoja tõstatatud probleemid seoses kogukonna juhitud kohaliku arenguga, eelkõige ebaproportsionaalsed halduskulud võrreldes kohalike algatusrühmade eelarvetega, tuleb lahendada;

X. arvestades, et praeguses keerukas geopoliitilises olukorras saab ühtekuuluvuspoliitika aidata arendada kahesuguse kasutusega põhitaristut, mida rahu ajal kasutataks tsiviilotstarbel, ning parandada samal ajal territoriaalset vastupanuvõimet ja kriisidele reageerimist, ning arvestades, et uued prioriteedid ei tohi olla seatud ELi majanduslikku, sotsiaalsesse ja territoriaalsesse ühtekuuluvusse tehtavate pikaajaliste investeeringute arvelt ega tuua kaasa nende vähenemist;

Y. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika elluviimisel on järjepidevalt suudetud ära kasutada ja tulemuslikult investeerida peaaegu kogu ühtekuuluvuspoliitikale eraldatud ELi rahastust; arvestades, et maksete järkjärguline suurenemine planeerimisperioodi hilisemas osas on mitmeaastastele programmidele omane tunnus ning seetõttu võib praeguse programmitöö perioodi lõpuks oodata realistlikult samasugust positiivset tulemust;

Z. arvestades, et ühtse auditi põhimõtet tuleks jätkuvalt kohaldada ja tugevdada lisaks komisjoni korrapärastele auditite ning rakendada tuleks meetmeid, et vähendada topeltkontrolle ja auditeid, mis kattuvad sama projekti ja toetusesaaja puhul riikliku järelevalvega piirkondlikul, riiklikul ja ELi tasandil, tagades selleks muu hulgas, et määruseid tõlgendataks järjepidevalt, ning vähendades võimalikult palju toetusesaajate ja korraldusasutuste halduskoormust;

AA. arvestades, et usaldusväärse finantsjuhtimise põhimõte eeldab sõltumatuid auditiprotseduure, et tagada ELi õigusnormide järgimine; arvestades, et üksnes riiklikule järelevalvele toetumine

võib tuua kaasa lahknevusi nõuete täitmise tagamises ja seires, kahjustades seeläbi finantskontrolli ühetaolist kohaldamist liikmesriikides ja ohustades lõppkokkuvõttes ELi finantshuvide kaitset;

AB. arvestades, et usaldusväärsete auditimehhanismide olemasolu on tähtis selleks, et säilitada ELi rahaliste vahendite kasutamisel aruandekohustus, jälgitavus ja tulemuslikkus, mis aitab ära hoida kelmusi või pettusi, juhtimisvigu ja ebakõlasid riikide järelevalvesüsteemides;

AC. arvestades, et ühtekuuluvuspoliitika peab suutma vastu panna kelmustele ja pettustele, korruptsioonile ning mis tahes katsetele suunata selle rahastus algsest eesmärgist ja kokkulepitud programmiprioriteetidest kõrvale investeeringutesse, mis teenivad isiklikke või parteipoliitilisi huve; arvestades, et sel eesmärgil tuleb tingimused ning õigusnormide rikkumiste, sealhulgas kelmuste või pettuste ärahoidmiseks, avastamiseks ja kõrvaldamiseks kavandatud integreeritud mehhanismid rangemaks muuta; arvestades, et partnerluse põhimõtte, läbipaistvusnõuete ja pettusevastase poliitika korrektne kohaldamine on määrava tähtsusega;

AD. arvestades, et taaste- ja vastupidavusrahastu ning ühtekuuluvuspoliitika kattuvad prioriteedid toovad esile ELi rahaliste vahendite killustatuse ning vajaduse lihtsustatud ja järjepideva lähenemisviisi järele;

AE. arvestades, et ühissätete määruse artikkel 20 võimaldab juba ajutiste meetmete võtmist erandlike või ebatavaliste asjaolude korral;

1. rõhutab, kuivõrd tähtis on ühtekuuluvuspoliitika olnud viimasel viiel aastal mitmemõõtmeliste hädaolukordade ja sotsiaal-majanduslike probleemide lahendamisel viisil, mis on paindlik ja tugevdab solidaarsust liikmesriikide vahel; on siiski seisukohal, et pidevad muutused õigusraamistikus on vähendanud ühtekuuluvuspoliitika strateegilist fookust; rõhutab vajadust säilitada kõrged eesmärgid pikaajaliste investeeringute ning kohapõhiste põhimõtete ja prioriteetide suhtes, järgides ühtekuuluvuse mittekahjustamise põhimõtet ning keskendudes majanduskasvule, töökohtade loomisele ja sotsiaalteenustele, et tulla toime raskustega, mis on seotud ELi piirkondade vahelise tasakaalustamatuse, elukvaliteedi parandamise, õiglase ülemineku ning rohe- ja digipöörde, kvaliteetsete töökohtade loomise, vaesuse ja eeskätt laste vaesuse kaotamise ning eluasemekriisiga;

2. hoiatab selle eest, et ühtekuuluvuspoliitika fondide vahendeid ei suunataks järjekindlalt ümber kriisidele reageerimiseks, kuna see õõnestab fondide põhieesmärki tugevdada ELi majanduslikku, territoriaalset ja sotsiaalset ühtekuuluvust, vähendada piirkondlikke erinevusi ja edendada kestlikku arengut, arvestades et rahastus on

ette nähtud ainult sel eesmärgil; nõuab selle asemel, et ELi eelarve raames töötataks välja alaline, tugevdatud ja sihtotstarbeline hädaabivahend, mis võimaldaks reageerida kiiresti ja koordineeritult tulevastele kriisidele, kahjustamata ühtekuuluvuspoliitika ülesehituse terviklikkust, tagamaks et selle vahendeid saab kasutada ühtekuuluvuspoliitika põhieesmärkide saavutamiseks;

3. rõhutab, et mis tahes tulevastes reformides tuleb tulemuslikkuse tagamiseks säilitada eelarve jagatud täitmine, mitmetasandiline valitsemine ja kohapõhine lähenemisviis; nõuab lisaks nüüdisaegset, detsentraliseeritud ja tugevdatud ühtekuuluvuspoliitikat, mille keskmes on inimesed ja mida toetavad tugevad partnerlused kõigil tasanditel, kuna see on oluline ELi ühtsuse säilitamiseks ja edendamiseks kasvavate geopoliitiliste probleemide tingimustes; nõuab ühissätete määruse artiklis 8 sätestatud partnerluse põhimõtte siduvat kohaldamist ja selle ranget kontrollimist komisjoni poolt;

4. tunnistab olulisi lihtsustamismeetmeid, mis on programmitöö perioodil 2021–2027 juba kasutusele võetud, eelkõige täiustatud digivahendid e-ühtekuuluvuse jaoks, õigusnormide ulatuslikum ühtlustamine, hõlmates mitut fondi, suurem paindlikkus programmijuhtimisel ja rahastamiskõlblikkust käsitlevate normide ühtlustamine; rõhutab vajadust minna hübriid- ja paberipõhiselt halduselt üle täielikult digitaalsetele protsessidele, suurendades seeläbi tõhusust ning hõlbustades elektroonilist teabevahetust toetusesaajate ja korraldusasutuste vahel; on seisukohal, et paljud tegurid, sealhulgas rahastamisperioodi 2021–2027 programmitöös esinevatest viivitustest tulenev töökoormus, õigusnormide sagedased muudatused sel perioodil, keerukad mitmekihilised auditi- ja kontrollireeglid ning ülereguleerimine, mis seab toetusesaajatele ELi nõuetest ulatuslikuma koormuse, on lihtsustamispüüdlusi takistanud;

5. rõhutab, et ELi rahaliste vahendite haldamisel, nendega seotud aruandluses ning nende kasutamise seires ja auditeerimisel digitehnoloogiale üleminek on oluline selleks, et parandada võimalike toetusesaajate juurdepääsu vahenditele ning muuta vahendite haldamine tõhusamaks ja läbipaistvamaks;

6. rõhutab, et lihtsustamine peaks olema ühtekuuluvuspoliitikas juhtpõhimõte; rõhutab, et lihtsustamispüüdlustega tuleb ennekõike vähendada toetusesaajate koormust, hõlbustada nende juurdepääsu rahastusele ja vähendada haldamisega seotud tööd, kaotades protsesside tarbetu dubleerimise; kutsub sellega seoses liikmesriike üles hoiduma ülereguleerimisest, st lisaks ELi nõuetele tarbetute riiklike õigusnormide kehtestamisest, mis toob toetusesaajatele kaasa täiendava koormuse; märgib, et riigiabi reeglite rakendamine liikmesriikides võib mõnel juhul suurendada keerukust, ning rõhutab, et teised tegurid, mis on põhjustanud viivitusi, on programmitöö perioodide 2014–2020 ja 2021–2027 kattumine ning taaste- ja

vastupidavusrahastu loomine;

7. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika lihtsustatud reguleerimine on määrav, et tagada parem rakendamine; on veendunud, et valdkondlike õigusaktide hilinenud vastuvõtmine ja programmdokumentide vastuvõtmise pikk protsess on eelmistel programmitöö perioodidel põhjustanud rakendamisel viivitusi, ning kutsub seetõttu komisjoni üles esitama aegsasti ettepanekud 2028.–2034. aasta rahastamisperioodiks, nii et piirkondlikud programmid saaks kohe pärast järgmise mitmeaastase finantsraamistiku algust heaks kiita; soovitab uurida, kas teatavad tehnilised normid ja nõuded saaks ühissätete määrusest välja jätta ning esitada need selle asemel suunistes või käsiraamatus, et tagada korraldusasutustele ja toetusesaajatele kindlus ja töörutiin; tuletab meelde, et kindluse puudumine rahastamisvahendite rakendamisel toob sageli kaasa selle, et haldusasutused kalduvad kooskõlas konservatiivsuse põhimõttega tõlgendama ebaselgeid sätteid rangemalt;

8. väljendab muret selle pärast, et ELi rahastuses, mis aastatel 2021–2027 hõlmab enam kui 50 mitmeaastast programmi, on puudu vastastikusest täiendavusest ning üha suuremat osa – praegu 40 % – hallatakse mitmeaastases finantsraamistikus keskselt, ning on seisukohal, et ühtekuuluvuspoliitika kogueelarve peaks jääma samaks või isegi suurenema, et see vastaks asjakohaselt tulevastele investeerimisvajadustele; rõhutab vajadust ELi ja liikmesriikide rahastuse tulemusliku koordineerimise järele ning toonitab, et mis tahes tulevase õigusraamistiku puhul tuleb põhjalikult hinnata selle haldusmõju; kutsub komisjoni üles edendama parimaid tavasid, olles hinnanud liikmesriikide riiklikke süsteeme, ning võtma meetmeid tarbetut keerukust tekitavate tavade kõrvaldamiseks; kinnitab veel kord Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondide olulist rolli piirkondlike erinevuste vähendamisel ning territoriaalse juurdepääsetavuse ja ühendatuse parandamisel, eelkõige ebasoodsas olukorras olevate piirkondade puhul, nagu maapiirkonnad, saared, mägi- ja äärepoolseimad piirkonnad ning idapoolsed piirialad;

9. kutsub komisjoni üles edendama ja rakendama alt-üles- ja detsentraliseeritud lähenemisviisi tulevastes ettepanekutes, millega lihtsustatakse uue ühtekuuluvuspoliitika ülesehitust ning kohustatakse konsulteerima kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning partneritega, kes on kindlaks määratud Euroopa partnerluse käitumisjuhendi artiklites 3 ja 4, sealhulgas kodanikuühiskonna organisatsioonide ja VKEdega, ning neid kaasama;

10. on seisukohal, et parem koordineerimine fondide vahel, mida hallataks selgemas, sidusamas, rohkem koordineeritud ja ühtlustatud raamistikus, mis hõlmab ühtekuuluvuspoliitika eri fonde, võiks sillutada teed tõhusamale ja paindlikumale ühtekuuluvuspoliitikale, sealhulgas ühtsetele normidele ning rakendamise, seire ja kontrolli puhul ühele kontrolljäljele; on veendunud, et kui kõigis

liikmesriikides kasutatakse toetusesaajatele mõeldud ühtset integreeritud kõiki programmitsükli etappe hõlmavat IT-liidest, mis automatiseeritud aruandlusvahendi toel võimaldab andmeid ja dokumente lihtsasti elektrooniliselt vahetada ning mille mõju on põhjalikult hinnatud, võib see anda sellega seoses lisaväärtust ja suurendada läbipaistvust, kuna selle abil saab ühtekuuluvuspoliitika projektide tulemuste kohta korrapäraselt ja kergesti ligipääsetaval viisil ajakohaseid andmeid; on seisukohal, et uute väikeste eraldi fondide loomist tuleks vältida, et mitte soodustada rahastamisvahendite edasist killustumist ning paralleelsete struktuuride loomist; on seisukohal, et konsolideeritud kohaldamisala ja ulatusega fondid võivad mõnel juhul anda ELi strateegiliste probleemide lahenduste rakendamisel paremaid tulemusi;

11. tunnistab, et järgmisel 2027. aasta järgsel läbivaatamisel võidakse luua riikide platvormidega integreeritud ühtne Euroopa platvorm, mis võimaldab toetusesaajatele, eelkõige väikestele toetusesaajatele kiiret juurdepääsu mitmesugustele ELi rahalistele vahenditele; on veendunud, et komisjon ja liikmesriigid peaksid andma toetusesaajatele kogu teabe, mis on vajalik juurdepääsuks ELi rahalistele vahenditele selle platvormi kaudu, ning tagama vahendite lõplikke saajaid käsitlevate andmete reaalajas vahetamise, sealhulgas parema andmete kogumise ja ühtekuuluvuspoliitika programmide ühiste seire tulemustabelite loomise; on seisukohal, et see võib olla vajalik toetusesaajatepoolse aktsepteerimise ja teadlikkuse parandamiseks ning suurendada läbipaistvust, hoida ära topeltrahastamist ja tugevdada finantskontrolli, sealhulgas kelmuste ja pettuste avastamist;

12. rõhutab, et kõik 2027. aasta järgsel programmitöö perioodil kasutusele võetavad uued IT-süsteemid ja muud digiplatvormid peaksid aitama andmete kogumise taotlusi ühtlustada ning mitte lisama toetusetaotlejatele täiendavaid või korduvaid nõudeid andmeid esitada;

13. rõhutab siiski, et suurem paindlikkus ei tohiks tulla pikaajalise strateegilise planeerimise ja ühtekuuluvuspoliitika investeeringute stabiilsuse arvelt ning see ei tohiks põhjustada vahendite lõplikele saajatele rahalist ebakindlust ega suuremat keerukust; nõuab, et kõik 2027. aasta järgsel programmitöö perioodil rahastamisprioriteetides tehtavad võimalikud kohandused oleksid kooskõlas regionaalarengu eesmärkidega;

14. kordab oma toetust BRIDGEforEU määrusele ja rõhutab vajadust täiendava lihtsustamise järele, eelkõige piiriüleste programmide puhul, koos kohandatud lahendustega, milles võetakse arvesse piiriüleste piirkondade ainulaadseid majanduslikke, sotsiaalseid ja geopoliitilisi probleeme; rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitikaga tuleb jätkuvalt edendada ja lihtsustada piiriülest ning riikide- ja

piirkondadevahelist koostööd;

15. on seisukohal, et järgmises ühtekuuluvuspoliitika raamistikus tuleks edendada soolise aspekti arvestamist ja soolise perspektiivi integreerimist kõigis programmi kavandamise ja rakendamise etappides; nõuab, et kõik liikmesriigid kasutaksid järjepidevamalt töövahendit, mis võimaldab jälgida eelarvestamises soolisest võrdõiguslikkusest lähtumist, ning rõhutab, et lihtsustamismeetmed ei tohi kahjustada soolise aspektiga arvestamise edendamist;

16. on seisukohal, et mõiste „raskustes olev ettevõtja“ praegune määratlus koormab põhjendamatult organisatsioone ning on innovatsiooni, konkurentsivõime ja ühtekuuluvuspoliitika fondidest võimalike lõplike toetusesaajate seisukohast tarbetult keerukas, mistõttu tuleks see läbi vaadata;

17. juhib tähelepanu sellele, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste aktiivne ja kohustuslik kaasamine nende hallatavate valdkondade alla kuuluvate projektide ettevalmistamisse, kavandamisse, rakendamisse, seiresse ja hindamisse on eduka ja vajadustele kohandatud lihtsustamise peamine eeltingimus; rõhutab, et kohaliku ja piirkondliku tasandiga tugeva partnerluse puudumisel ning nende haldussuutlikkust tugevdamata võib ühtekuuluvuspoliitika muutuda ülemäära tsentraliseerituks, millel on liiga väike mõju Euroopa piirkondade tasakaalustatud arengule;

18. kutsub komisjoni üles uurima võimalust lisada territoriaalse ja juhtimisega seotud mõju hindamine Euroopa poolaasta protsessi; rõhutab, et Euroopa poolaasta peaks olema kooskõlas ELi toimimise lepingu artiklite 174 ja 175 kohaste ühtekuuluvuspoliitika eesmärkidega, ning nõuab piirkondade osalemist nende eesmärkide täitmisel ja paremat territoriaalset lähenemisviisi; rõhutab, et piirkondlik SKP elaniku kohta peab jääma peamiseks kriteeriumiks, mille alusel määratakse kindlaks liikmesriikide eraldised ühtekuuluvuspoliitika raames, ning on seisukohal, et piirkondlikku SKPd elaniku kohta võib täiendada muude piirkondlike sotsiaal-majanduslike (nt sotsiaalsete, demograafiliste jne) näitajatega, mis aitavad täpsemalt kajastada piirkondade sotsiaal-majanduslikku olukorda, et veelgi vähendada sotsiaalseid ja territoriaalseid erinevusi, sealhulgas piirkondade sees, ning suunata investeeringuid paremini sinna, kus neid kõige rohkem vajatakse;

19. on veendunud, et eelarve otsese täitmise alla kuuluvate programmide riiklikud kontaktpunktid tuleks kaasata ühtekuuluvuspoliitika ja maaelu arengu fondide riiklikku ja piirkondlikku programmitöösse, et edendada koostoimet ja tugevdada suutlikkuse suurendamist keskselt ja ühiselt hallatavates programmides, mida rakendatakse samal territooriumil ja samas poliitikavaldkonnas;

20. julgustab kasutama integreeritud regionaalarengu vahendeid, nagu integreeritud territoriaalsed investeeringud ja kogukonna juhitud kohalik areng, ning soovitab uurida võimalusi suurendada seda osa ühtekuuluvuspoliitika eelarvest, mis eraldatakse integreeritud territoriaalsetele investeeringutele, kogukonna juhitud kohalikule arengule või muudele territoriaalsetele vahenditele kõigi piirkondade jaoks, võttes samuti arvesse maapiirkondade, äärealade ja ELi idapoolsete piirialade erivajadusi, keskendudes projektidele, millega suudetakse tulemuslikult rahuldada tegelikke territoriaalseid vajadusi; soovitab uurida ettepanekuid strateegiate rakendamisel ja uuringute tegemisel probleemide lahendamise ja tehnilise abi andmise kohta; on veendunud, et järjest rohkematel integreeritud territoriaalse arengu algatustel, mis jäävad nii ühtekuuluvus- ja maaelu arengu poliitika raamesse kui ka neist väljapoole, puuduvad sageli konkreetsed seosed Euroopa struktuuri- ja investeerimisfondidega ning see võib piirata nende püsivat mõju;

21. on vastu ühtekuuluvuspoliitika programmitöö mis tahes vormis ülalt-alla tsentraliseerimise või taasriigistamise reformile ning kordab, et mitmetasandiline valitsemine, subsidiaarsus, eelarve jagatud täitmine ja kohapõhine lähenemisviis peavad jääma selle aluspõhimõteteks; on seisukohal, et kuigi taaste- ja vastupidavusrahastu loodi selleks, et reageerida kiiresti majandusraskustele, on selle rakendamisel esinenud märkimisväärseid probleeme, nagu madalad kasutusmäärad, viivitused vahendite väljamaksmisel ja läbipaistvuse puudumine nende eraldamisel; tunnistab, et taaste- ja vastupidavusrahastu raames esineb siiski teatavaid positiivseid suundumusi, eelkõige, et kehtestatud on keskkonnahoidlike investeeringute standardid ja olulise kahju ärahoidmise põhimõte; juhib tähelepanu asjaolule, et eelarve otsese täitmise alla kuuluvate programmide puhul ei pruugi liikmesriikidele välja makstud vahendid peegeldada seatud vahe-eesmärkide ja sihtväärtuste arvu ning tähtsust;

22. rõhutab, et tsentraliseeritud mudel on osutunud mitmest küljest puudulikuks, eelkõige seoses ELi rahastuse kasutamise jälgitavuse, aruandekohustuse, tõhususe ja pikaajalise mõjuga[15]; toob puudustena esile kohalike ja piirkondlike omavalitsuste ning kodanikuühiskonna ebapiisava kaasamise, samuti viivitused, piiratud läbipaistvuse ja meetmete lõpule viimata jäämisega seotud riskid; hoiatab, et töökindlate seiremehhanismide ja selgete auditinõuete puudumine võib kahjustada ELi rahastamisvahendite usaldusväärsust ja pikaajalist mõju; nõuab rangemat järelevalvet väljamaksete ja kontrollitud tulemuste üle ning suuremat kooskõla nende vahel, tagamaks et ELi rahalised vahendid tooksid kodanikele ning sotsiaal- ja majandustegevuses osalejatele käegakatsutavat kasu; toonitab, et mitmetasandiline valitsemine võimaldab töötada

---

15 ELT C 114, 29.3.2023, lk 5; ELT C, C/2024/5471, 10.9.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/5471/oj (punktid 53–56).

välja kohandatud lahendusi kõigi piirkondade jaoks, ning rõhutab, kuivõrd tähtsad on kaasavad, üheskoos kavandamise protsessid, milles osalevad ka kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused;

23. on vastu ühe riikliku programmi ideele, kuna selle puhul ei kaasata asjakohaselt kohalikke ja piirkondlikke omavalitsusi, see jääb tegelikust kohapealsest olukorrast kaugele ning see ohustaks ühtekuuluvuspoliitika suutlikkust võtta arvesse valdkondlike poliitikameetmete erinevaid vajadusi ning makropiirkondlike, riiklike, piirkondlike või kohalike vahendite eesmärke ja eripärasid või isegi kaotaks selle; rõhutab, et NUTS 2. tasandi[16] piirkondlikul tasandil hallatavad kohapõhised programmid on olnud minevikus tegelike kohapealsete vajaduste rahuldamisel ja piirkondlike sotsiaal-majanduslike erinevuste tõelisel vähendamisel keskse tähtsusega, mistõttu peavad need ka edaspidi jääma ühtekuuluvuspoliitika alustalaks;

24. rõhutab, kui oluline on kohalike ja piirkondlike omavalitsuste jaoks koostöö, teadmiste vahetamine ja suutlikkuse suurendamine, sealhulgas investeeringud nende tehnilise ja haldussuutlikkuse parandamisse; hoiatab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsustega tugeva partnerluse puudumise korral võib ühtekuuluvuspoliitika muutuda ülemäära tsentraliseerituks ning anda tasakaalustatud regionaalarengu edendamisel vähem tulemusi; rõhutab, et lihtsustamispüüdlustes tuleks edendada kohalike ja piirkondlike omavalitsuste rolli, kuna nad on üliolulised selleks, et ELi rahastatavate projektide (eelkõige projektid, mida rahastatakse Euroopa Regionaalarengu Fondist (ERF), Ühtekuuluvusfondist ja Interregi programmide raames), rakendamine oleks edukas; rõhutab, et kohalike ja piirkondlike omavalitsuste osalemise suurendamine, sealhulgas programmitöö etapis, on ühtekuuluvuspoliitika tulemuslikkuse, territoriaalse olulisuse ja vastupanuvõime tagamisel määrava tähtsusega; nõuab tasakaalustatud lähenemisviisi, millega ühtlustatakse menetlusi ning säilitatakse samal ajal mitmetasandiline valitsemine ja territoriaalne lisaväärtus, mida annab kohaliku ja piirkondliku tasandi kaasatus;

25. tunnistab, et tulemuspõhised mehhanismid võivad aidata muuta ühtekuuluvuspoliitikat tõhusamaks ja tulemustele orienteeritumaks; hoiatab siiski selle mudeli jäiga või kõigile sobiva ühtse lahendusena kehtestamise eest programmitöö perioodil 2028–2034; rõhutab, et kuigi sellised mehhanismid võivad aidata parandada tulemuslikkust, tuleb nendes arvesse võtta eri kuluvaldkondade eripära ja lõplike toetusesaajate heterogeensust, eelkõige sellistes valdkondades nagu teadusuuringud, sotsiaalpoliitika ja kohalik taristu, mille puhul

---

16 NUTS (ühine statistiliste territoriaalüksuste liigitus) on ELi liigitussüsteem statistilistel eesmärkidel riikide piirkondadele osutamiseks. NUTS 2. tasandi piirkonnad on põhipiirkonnad (regionaalpoliitika puhul).

lühiajalised mõõdetavad tulemused ei pruugi pikaajalist mõju täielikult näidata;

26. hoiatab, et praegused tulemuspõhised mudelid tuginevad sageli tsentraliseeritud juhtimisstruktuuridele ning see võib kahjustada piirkondlike ja kohalike omavalitsuste suutlikkust rahuldada konkreetseid territoriaalseid vajadusi tulemuslikult; rõhutab, et tulemuspõhise rakendamise mis tahes tulevane kohaldamine ei tohiks õõnestada ühtekuuluvuspoliitika aluspõhimõtteid, nagu mitmetasandiline valitsemine, subsidiaarsus ja kohapõhine lähenemisviis, ning sellega peavad kaasnema märkimisväärselt tõhusamad kaitsemeetmed, et tagada ELi rahaliste vahendite usaldusväärne haldamine;

27. kutsub komisjoni üles võtma vastu paindliku ja tasakaalustatud rahastamisraamistiku, milles on ühendatud tulemustele orienteeritud ja traditsiooniline kulupõhine rahastamine, mis võimaldab kohalikele oludele kohandatud lahendusi; pooldab vahe-eesmärkide täitmisel põhinevate kindlasummaliste maksete suuremat kasutamist, nagu tehakse programmis „Loov Euroopa“, tagades samal ajal, et kohalikele ja piirkondlikele omavalitsustele jääb ühtekuuluvuspoliitika rakendamiseks vajalik autonoomia;

28. tõdeb, et ametiasutused, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja VKEd ei tohiks tulemuspõhiste mudelite kasutuselevõtu tõttu kannatada, arvestades eriti, et nende keskmised rahalised ressursid on meetmete eelrahastamiseks või sihtväärtuste saavutamata jäämise korral võimalike kahjude katmiseks piiratud;

29. tunnistab, et likviidsusprobleemide tõttu ei taotle võimalikud toetusesaajad, sealhulgas kohalikud omavalitsused, kellel mõnes liikmesriigis ei ole maksu- ja eelarveautonoomiat, ühtekuuluvuspoliitikaga hõlmatud projektidele rahastust; nõuab, et seetõttu tuleb sellistel juhtudel eelmakseid märkimisväärselt ja kohandatult suurendada, sealhulgas maapiirkondades, piiriülestel aladel ja saartel, et aidata kaasa ühtekuuluvuspoliitika vahendite kiirele väljamaksmisele koos kaasrahastamist käsitlevate normide lihtsustamisega;

30. peab tervitatavaks ühtekuuluvuspoliitika 2021–2027 vahehindamisel tehtud komisjoni ettepanekut, et tööhõivesse ja majanduskasvu investeerimise eesmärgi alla kuuluvate programmide puhul, mida rakendatakse NUTS 2. tasandi piirkondades, millel on piirid Venemaa, Valgevene või Ukrainaga, peaks olema võimalus teha ühekordne eelmakse, mis moodustab 9,5 % programmieraldisest, ja kasutada 100 % ulatuses ELi rahastust; nõuab tungivalt, et komisjon teeks ettepaneku lisameetmete kohta ELi idapoolsete piirialade vajaduste rahuldamiseks;

31. väljendab muret sidusrühmade korrapäraste teadete üle, mille

kohaselt liikmesriigid ei kohalda partnerluslepingute ettevalmistamisel horisontaalseid põhimõtteid; teeb ettepaneku integreerida läbivaadatud Euroopa partnerluse käitumisjuhend otse ühissätete määrusesse, et tagada selle siduvus ja hõlmata eelarve otsese täitmise alla kuuluvad territoriaalse mõjuga programmid; kutsub komisjoni üles rangelt tagama partnerluspõhimõtte kohaldamine ning uurima meetmeid, millega suurendada partnerluslepingute ja -programmide suhtes Euroopa Parlamendi järelevalve- ja seirevolitusi; kutsub komisjoni üles tagama, et liikmesriigid teeksid korrapärast järelevalvet, sealhulgas partnerite üle seire ja ekspertide valimise käigus, et tagada pädevus ja hoida ära kelmusi või pettusi;

32. tuletab meelde, kui oluline on ELi finantsreeglite range kohaldamine kõigis programmides ja kõigi toetusesaajate suhtes, et vältida igasugust kelmust või pettust, huvide konflikti, korruptsiooni, topeltrahastamist ja rahapesu; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles tegema ettepanekuid lisameetmete kohta, et ennetada ja vältida topeltrahastamist, pakkuda rohkem võimalusi integreeritud projektidele, tagada andmekaevevahendite koostalitlusvõime ja vähendada võimalikult palju korraldusasutuste kohustusi säilitada andmeid; kordab oma üleskutset komisjonile muuta IT-vahendite, näiteks varajase avastamise ja menetlusest kõrvalejätmise süsteemi (EDES) ja ARACHNE kasutamine kohustuslikuks kõigi ELi, sealhulgas eelarve jagatud täitmise alla kuuluvate vahendite puhul ning tagada uue tehnoloogia parem kasutamine, et suurendada kontrolle ning kaitsta ELi eelarvet kelmuse või pettuse ja rahaliste vahendite väärkasutamise eest; rõhutab vajadust tagada tasakaal lihtsustamise ja ELi eelarve kaitse vahel; tuletab meelde, et lihtsustamispüüdlused peaksid olema kooskõlas hea halduse, riigihangete ja kontrolli põhimõtetega, mis kõik on ülimalt olulised selleks, et tagada sotsiaalsete ja keskkonnaalaste tingimuste täitmine ning õigusriigi järgimine;

33. kutsub komisjoni üles tegema uuringuid ühtekuuluvuspoliitika fondide ja valdkondlike programmide vahelise koostoime kohta, nagu ta on seda teinud programmi „Euroopa horisont“ puhul;

34. nõuab, et piirkondlikud ja kohalikud omavalitsused ning linnad ja linnavalitsused saaksid ELi rahastusele otsesema juurdepääsu, muu hulgas laiendades integreeritud territoriaalsete investeeringute kasutamist ning keskendudes sotsiaal- ja majanduspartneritele suunatud projektidele; kutsub komisjoni üles uurima lisavõimalusi – ilma et see nõrgendaks õigusriigi tingimuslikkuse määruse[17] kohaldamist –, tagamaks et kohalikud ja piirkondlikud omavalitsused,

---

17 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 16. detsembri 2020. aasta määrus (EL, Euratom) 2020/2092, mis käsitleb üldist tingimuslikkuse korda liidu eelarve kaitsmiseks (ELT L 433 I, 22.12.2020, lk 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2020/2092/oj).

kodanikuühiskond ja muud toetusesaajad saaksid jätkuvalt kasutada ELi rahalisi vahendeid juhtudel, kui riikide valitsused rikuvad õigusriiki; rõhutab, et rahastust ei tohi ümber jaotada muudele programmidele, nii et säiliks peatamisotsuse terviklikkus, kuni selle eesmärgid on saavutatud ja kõik rahastuse saamise tingimused täidetud;

35. julgustab lisaks looma alalist nõuandevõrgustikku, mis koordineeriks oma tööd juba olemasolevate programmide või rahastamisvahenditega ning mille eesmärk on aidata omavalitsustel tulla toime ühtekuuluvuspoliitika rakendamise keerukusega;

36. väljendab heameelt selliste töövahendite üle nagu ELi maaelu töövahend, mis võimaldab anda toetusesaajatele ülevaate olemasolevatest programmidest; rõhutab siiski, et vajadus selliste ühe akna süsteemide järele näitab, et praegused vahendid on ülemäära keerukad ning jäävad paljudele võimalikele toetusesaajatele, eelkõige väikestele avaliku sektori asutustele, kättesaamatuks;

37. rõhutab tungivat vajadust suurendada investeeringuid tulemusliku ja piisava haldussuutlikkuse arendamisse sihtotstarbelise rahastamise ja tehnilise abi kaudu, eelkõige kohalikes ja piirkondlikes omavalitsustes, sealhulgas saartel ja äärealadel, ning pöörates eritähelepanu piirkondadele, kus vahendite kasutamise määr on olnud varasemal ajal madal, eesmärgiga toetada ELi rahaliste vahendite detsentraliseeritud ja tõhusat haldamist ja rakendamist;

38. nõuab, et ühtekuuluvuspoliitika raamistikus tugevdataks tehnilise abi vahendeid, näiteks neid, mille on omavahelises koostöös välja töötanud Euroopa Investeerimispank ja komisjon, et toetada strateegilise planeerimise suutlikkust territoriaalsete investeeringute tegemiseks ning sihipärast nõustamistuge projektide kindlakstegemiseks, kavandamiseks ja ettevalmistamiseks; tunnistab rahastamisvahendite keskset rolli konkurentsivõime edendamisel kõigis ELi piirkondades ning nii era- kui ka avaliku sektori rahaliste vahendite võimendamisel;

39. rõhutab, et ühtekuuluvuspoliitika edu sõltub tulevikku suunatud ja kaasavatest strateegiatest, sidusrühmade ja kodanikuühiskonna asjakohasest kaasamisest ning vahendite usaldusväärsest haldamisest; tunnistab vajadust edendada tulemuspõhiseid juhtimismeetodeid, sealhulgas mõõdetavate näitajate ja muutuste teooria mudelite kasutamist programmide hindamisel; rõhutab, kui oluline on eraldada spetsiaalselt vahendeid sotsiaalpartnerite suutlikkuse suurendamiseks ja kodanikuühiskonna organisatsioonide jaoks, et tugevdada nende rolli ELi rahaliste vahendite nõuetekohasel haldamisel ja rakendamisel;

40. palub komisjonil teha uues riigiabi raamistikus ettepanek lihtsustada

veelgi riigiabi reeglite kohaldamist ühtekuuluvusega seotud valdkondadevahelise rahastamise puhul, milles on ühendatud ELi ja riiklikud vahendid (näiteks mitmest allikast rahastamine Euroopa Sotsiaalfond+ ja ERFi raames), et vähendada vigu ja halduskoormust riiklikul ja piirkondlikul tasandil, suurendades samal ajal ühtekuuluvuspoliitika investeeringute tulemuslikkust kohapeal ja hoides ära turumoonutusi; kutsub komisjoni üles uurima, kas programmide suhtes, mis kuuluvad eelarve jagatud täitmise alla, võiks mõnel juhul kohaldada samalaadseid erandeid riigiabi reeglitest nagu eelarve otsese täitmise alla kuuluvate programmide puhul (näiteks programm „Euroopa horisont“ ja Euroopa ühendamise rahastu);

41. nõuab tungivalt, et komisjon edendaks Euroopa riigihangete direktiivi[18] eelseisva läbivaatamise raames veelgi sotsiaalklausli kasutamist ja kollektiivläbirääkimisi; rõhutab, et avaliku sektori hankijad peavad jätma hangetest kõrvale ettevõtjad, kes on osalenud kuritegelikus tegevuses; nõuab, et ühtekuuluvuspoliitikat reguleerivad normid võimaldaksid eraldada avaliku sektori rahalisi vahendeid ainult nendele ettevõtjatele, kes austavad töötajate õigusi ja järgivad töötingimuste suhtes kehtivaid reegleid;

42. on seisukohal, et ühtse auditi põhimõtet tuleks tugevdada, ning tuletab meelde, et praktikas sõltub ühtse auditi lähenemisviisi kohaldamine sellest, kui usaldusväärne on liikmesriikide auditeerimisasutuste audititöö; rõhutab, et järgmises ühtekuuluvuspoliitika raamistikus tuleks kasutusele võtta läbivaadatud, tõhusam ja ühtne lähenemisviis auditite ja kontrollide suhtes ning selle lähenemisviisi eesmärk peaks olema vähendada nii vea- kui ka pettusemäära, tugevdades eelarveperioodi alguses ennetavaid (eel)kontrolle, et vähendada kontrollidega seotud puudusi ja riske; rõhutab, kui oluline on viia see lähenemisviis kooskõlla Euroopa Kontrollikoja soovitustega, eelkõige mis puudutab finantsjuhtimise parandamist, kulutuste tõhususe suurendamist ja selle tagamist, et eelmistel programmitöö perioodidel leitud vigu ei korrataks;

43. nõuab, et auditeerimisasutused tõlgendaksid kogu ELis ja kõigi fondide puhul õigusnorme ühtsemalt, ning pooldab rohkem riskipõhist auditistrateegiat, et vältida tarbetut dubleerimist, tagades samal ajal tulemusliku finantsjärelevalve ja kelmuste või pettuste ennetamise; rõhutab, et programme, mida juhivad liikmesriigid, kelle suhtes kohaldatakse õigusriigi tingimuslikkuse mehhanismi või artikli 7 kohast menetlust või kes ei osale Euroopa Prokuratuuri töös,

---

18 Euroopa Parlamendi ja nõukogu 26. veebruari 2014. aasta direktiiv 2014/24/EL riigihangete kohta ja direktiivi 2004/18/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta (ELT L 94, 28.3.2014, lk 65, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2014/24/oj).

tuleb rangemalt kontrollida;

44. kutsub komisjoni üles tegema ettepaneku lihtsustatud kuluvõimaluste ja kuludega sidumata rahastamise standardimiseks ja ulatuslikumaks kasutamiseks ning rõhutab nende rahastamisvõimaluste keskset tähtsust halduskoormuse ja veamäärade vähendamisel ning tulemuste parandamisel; soovitab neid mehhanisme laiendada, eelkõige leevendades nõudeid, mis on seotud riigihangete, kontrolli ja auditi künnistega; rõhutab nende kasulikkust juhtudel, mil eesmärkide saavutamist saab selgelt kontrollida, eriti väiksemate toetusesaajate jaoks, nagu kohalikud omavalitsused, kodanikuühiskonna organisatsioonid ja kohalikud tegevusrühmad, ning mikroettevõtjaid ja sotsiaalmajanduses osalejaid kaasavates projektides, kuna need aitavad vähendada bürokraatiat ja kiirendada rakendamist; kutsub komisjoni üles uurima võimalusi kehtestada lihtsustatud aruandlus- ja auditimenetlused vähem kui 100 000 elanikuga kohalike omavalitsuste ning maapiirkondades, saartel ja ELi äärepoolseimates piirkondades asuvate toetusesaajate jaoks, et saavutada tasakaal lihtsustamise ja usaldusväärse finantsjuhtimise vahel;

45. on seisukohal, et vaja on muuta auditite ja kontrollide suhtes rakendatavat lähenemisviisi, loobudes finantskorrektsioonide puhul statistilisest ekstrapoleerimisest, et teha selget vahet tahtmatutel vigadel ja kelmusel või pettusel, tagamaks et korrektsioone kohaldatakse üksnes õigusnormide järjekindla rikkumise ja tahtliku kelmuse või pettuse korral, ning et vältida toetusesaajate ja korraldusasutuste liigset töökoormust ja neile tekkivat rahalist survet; rõhutab, et finantskontrolli ja audititöö ning nende järelmeetmetega seotud haldus- ja finantskoormus peaks alati olema proportsionaalne rahaliste vahendite mahu ja kaasnevate riskidega;

46. kutsub komisjoni üles uurima eri võimalusi ELi rahaliste vahendite vastastikuse täiendavuse suurendamiseks, sealhulgas lõimides EAFRD kogukonnapõhised ja kohaliku arenguga seotud sekkumised uuesti ühissätete määrusesse;

47. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule, komisjonile, Euroopa Kontrollikojale, Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomiteele, Euroopa Regioonide komiteele ning liikmesriikide riiklikele ja piirkondlikele parlamentidele.